



Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BS/189/82/90

JAK PRYWATYZOWAĆ POLSKĄ GOSPODARKĘ ?

Społeczeństwo o uwłaszczeniu obywatelskim

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1990 r.

Czas i sposób wdrażania procesu prywatyzacji jest obecnie jednym z najważniejszych problemów naszego życia społecznego i gospodarczego. Właśnie stosunek społeczeństwa do zmiany form własności i zasad jej dokonywania był przedmiotem reprezentatywnych badań CBOS¹, przeprowadzonych na przełomie maja i czerwca.

Stosunek do prywatyzacji i wiedza o jej zasadach

Jak wynika z sondażu, większość (64,2%) respondentów jest przekonanych o potrzebie prywatyzowania gospodarki, za ledwie 8,3% nie widzi takiej potrzeby, zaś ponad jedna czwarta (27,3%) nie wyraziła poglądu na ten temat. Dają się więc zauważyć korzystne zmiany - w stosunku do badań sprzed ponad trzech miesięcy² - kiedy to za prywatyzacją opowiedziało się 56,3% badanych, przeciw - 11,5%, zaś 32% - nie miało zdania.

Obecnie wśród zwolenników nowych zasad własnościowych (tab.1 aneksu) przeważają ludzie młodzi - opowiada się za nimi 71,6% osób, które nie ukończyły trzydziestego roku życia i 69,2% - w wieku 30-40 lat. Natomiast najwięcej przeciwników prywatyzacji rekrutuje się z pokolenia czterdziestolatków (12,2%), zaś osoby powyżej pięćdziesiątego roku życia są stosunkowo najczęściej niezdecydowane (36,4% odpowiedzi *trudno powiedzieć*). Odsetek deklarujących się za potrzebą prywatyzacji wyraźnie rośnie wraz ze wzrostem wykształcenia (55,3% odpowiedzi "za" w grupie osób z wykształceniem podstawowym, 82,4% - z wykształceniem wyższym). Jeśli chodzi o grupy społeczno-zawodowe, wyraźnie wybijają się właściciele prywatnych przedsiębiorstw (91,5% odpowiedzi "za"), dużo też zwolenników ma prywatyzacja w środowiskach inteligenckich (72,4%).

Idea przekształceń własnościowych największe uznanie znajduje (tab.1) wśród zwolenników NSZZ "Solidarność" (75,8 -

¹ Sondaż "Sprawy Polski i Polaków"(5) - przeprowadzony w dniach 31.05-4.06.1990 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1498).

² Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia"(2) - przeprowadzony w dniach 16-19.06.1990 r. na ogólnopolskiej próbie kwotowej dorosłej ludności (N=1498).

Tabela 1. Związek między poglądem o potrzebie prywatyzacji a sympatiami do związków zawodowych

w procentach

Opinia o prywatyzacji	Opcje związkowe:					
	NSZZ "Solidarność"	"Solidarność" 80	OPZZ	wszystkie	żadne	trudno powiedzieć
Potrzebna	75,8	71,4	54,7	59,3	59,6	44,8
Niepotrzebna	3,8	6,7	16,8	8,0	11,6	4,2
Trudno powiedzieć	20,4	21,9	28,5	32,7	28,7	51,0

za, 38,8% - przeciw), nieco mniej jest popularna w kręgach optujących za "Solidarnością" 80 (71,4 - za, 6,7% - przeciw), natomiast najmniej zwolenników prywatyzacji rekrutuje się z grona sympatyków OPZZ (54,7 - za, 16,8% - przeciw). Warto przy tym zauważyć, że nawet w środowisku zwolenników związków zawodowych, którym przypisuje się najbardziej populistyczne nastawienie, postawy akceptacji dla zmiany systemu gospodarczego dominują nad postawami zachowawczymi.

Dość powszechnemu w naszym społeczeństwie uznaniu potrzeby prywatyzowania gospodarki towarzyszy bardzo nikła znajomość sposobu i zasad prywatyzacji (tab.2 aneksu). Za ledwie 7,8% badanych deklaruje dobrą orientację w tym zagadnieniu, niewiele ponad połowa (50,6%) twierdzi, że coś wie na ten temat, natomiast niemal połowa (41,2%) nie wie nic. Oczywiście tu również istnieje duże zróżnicowanie odpowiedzi w zależności od wykształcenia, jednak nawet wśród osób z wyższym wykształceniem jedynie 17,6% uważa się za dobrze poinformowanych. Odstępstwo stanowią prywatni właściciele, wśród których pełną orientację deklaruje 31,9%.

Duży wpływ na upowszechnienie zasad reformy systemu własności mają telewizyjne wystąpienia ministra finansów (tab.2), niemniej jednak nawet w grupie osób deklarujących systematyczne śledzenie tych wystąpień (zaledwie 7% ogółu ankietowanych) tylko 24,8% posiada pełne rozeznanie w zasadach prywatyzacji, 59% - "coś" wie, zaś 16,2% - w ogóle się nie orientuje.

Tabela 2. Wpływ telewizyjnych wystąpień wicepremiera L. Balcerowicza na stopień wiedzy o prywatyzacji w procentach

Ocena własnej wiedzy o sposobie i zasadach prywatyzacji	Liczba obejrzanych wystąpień telewizyjnych L. Balcerowicza:				
	co najmniej kilkanaście	kilka	raz lub dwa	chyba żadne	na pewno żadne
Orientacja dobra	24,8	12,7	2,3	3,6	0,9
Orientacja fragmentaryczna	59,0	62,8	50,3	28,4	30,2
Brak orientacji	16,2	24,3	47,4	67,6	69,0

Jeszcze bardziej zastanawiający jest fakt, że liczba zorientowanych w zasadach prywatyzacji (wprawdzie nieznacznie) zmalała w stosunku do pomiaru przeprowadzonego w lutym tego roku. Ponadto można zauważyć pewną zbieżność między wiedzą o prywatyzacji a oceną rozwoju sytuacji w kraju (tab.3). Ci, którzy posiadają tę wiedzę, częściej skłonni są uważać, że sytuacja w Polsce rozwija się w dobrym kierunku. Zjawisko to można jednak dwójako interpretować: albo optymizm w ocenie sytuacji wynika z wiedzy o gospodarczych zamierzeniach ekipy T. Mazowieckiego, albo też przychylne nastawienie (a priori) do ogólnego kierunku przemian powoduje większe zainteresowanie respondenta reformatorskimi posunięciami rządu w sferze własnościowo-gospodarczej.

Tabela 3. Związek między wiedzą o prywatyzacji a oceną kierunku rozwoju sytuacji w Polsce w procentach

Ocena kierunku rozwoju sytuacji w Polsce	Wiedza o zasadach prywatyzacji:		
	duża	fragmentaryczna	żadna
Dobry	61,5	48,1	36,8
Zły	23,1	22,5	28,4
Trudno powiedzieć	15,4	29,5	34,8

Cele i metody prywatyzacji

Pomimo danych wskazujących na niezbyt powszechne zainteresowanie zasadami prywatyzacji w naszym społeczeństwie, znaczna większość ankietowanych (69,8%) uważa, że prawo nabywania

państwowej własności powinni mieć w zasadzie wszyscy mieszkańcy kraju, za ograniczeniem tego prawa tylko do grona pracowników prywatyzowanych zakładów opowiada się 5,9%, zaś 6,3% optuje za przyznaniem prawa wykupu tylko osobom zatrudnionym w gospodarce uspołecznionej. Ta ostatnia koncepcja znajduje stosunkowo najwięcej zwolenników wśród inteligencji (12,1%).

Większe zróżnicowanie opinii pojawia się w przypadku wyboru metody prywatyzowania gospodarki (tab.3 aneksu). Ponad jedna czwarta respondentów (26,5%) jest zdania, że powinna ona nastąpić drogą sprzedaży majątku państwowego tym, których na to stać. Więcej jednak zwolenników (35,9%) zyskała koncepcja powszechnego uwłaszczenia społeczeństwa poprzez rozdanie przez państwo bezpłatnych bonów kapitałowych, które następnie można by zamienić na akcje konkretnych przedsiębiorstw. Do zwolenników pierwszej koncepcji zaliczają się przede wszystkim prywatni przedsiębiorcy (53,3%), w pozostałych zaś grupach społeczno-zawodowych przeważa opcja uwłaszczeniowa, przy czym najczęściej opowiada się za nią inteligencja (48,7%) i pozostali pracownicy umysłowi (43%) oraz ogólnie osoby z wyższym wykształceniem (50,5%). Ponadto liczba zwolenników koncepcji uwłaszczeniowej w stosunku do koncepcji wyprzedaży rośnie wraz z wiekiem respondentów. Należy jednak dodać, że znaczna część badanych (36,8%) nie decyduje się na wybór żadnej z wyżej przedstawionych metod, przy czym odpowiedź *trudno powiedzieć* charakterystyczna jest dla osób nie posiadających w ogóle wiedzy na temat prywatyzacji; w miarę natomiast wzrostu wiedzy w tej dziedzinie maleje liczba niezdecydowanych, poszerza się zaś krąg zwolenników powszechnego uwłaszczenia (tab.4). Można stąd wnioskować, że upowszechnienie wiedzy o założeniach i zasadach prywatyzacji wpłynie na wyraźny wzrost popularności koncepcji emisji bonów kapitałowych (partycypacyjnych) w stosunku do propozycji sprzedaży majątku państwowego.

Tabela 4. Relacja między wiedzą o zasadach prywatyzacji a wyborem metody prywatyzacji

Preferowana metoda przeprowadzenia prywatyzacji	Wiedza o prywatyzacji: w procentach		
	duża	fragmentaryczna	żadna
Sprzedaż majątku państwowego	31,9	31,7	19,4
Emisja bezpłatnych bonów kapitałowych	54,3	39,7	28,7
Brak zdania	13,8	28,6	52,0

Bezpłatne bony kapitałowe jako sposób prywatyzowania gospodarki

Uzyskane wyniki można by próbować tłumaczyć egalitaryzmem naszego społeczeństwa, a co za tym idzie odrzuceniem liberalizmu w gospodarce. Sprawa nie jest jednak tym razem tak jednoznaczna. Gdyby rząd faktycznie wypuścił bezpłatne bony kapitałowe, uprawniające do nabywania akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw, niespełna trzecia część ankietowanych (32,2%) byłaby za przyznaniem ich wszystkim obywatelom, natomiast niemal połowa (44,3%) uwzględniałaby, pewne ograniczenia (tab.4 aneksu). Za selektywnym przydzielaniem bonów kapitałowych opowiadają się przede wszystkim prywatni właściciele (70,2%), a także inteligencja (57,8%) i pozostali pracownicy umysłowi (53,8%).

Liczba zwolenników wprowadzenia ograniczeń zwiększa się też wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia respondentów. Natomiast zwolennicy objęcia przydziałem bonów kapitałowych wszystkich obywateli przeważają tylko w środowisku rolników indywidualnych (38,9% za powszechnym przydziałem, 33,3% za ograniczonym), stąd też znaczna różnica w rozkładzie opinii między wsią a miastem.

Znaczna większość ankietowanych (76,9%) opowiada się za nieprzyznawaniem bonów skazanym za przestępstwa kryminalne, niewiele mniej (71,7%) postuluje ograniczenie przydziału tylko do obywateli pełnoletnich, niemal połowa (47,9%) odma-

wia tego prawa osobom duchownym, a prawie jedna trzecia (30,8%) jest za wyłączeniem z akcji prywatnych przedsiębiorców. Pomijając zrozumiałe zastrzeżenia w stosunku do przestępców, a także w pewnym stopniu do niepełnoletnich, można się domyślać, że uzyskane wskaźniki (tab.5) są nie tyle wyrazem określonej koncepcji ekonomicznej, co raczej nagromadzonych przez lata przesądów, uprzedzeń i antagonizmów. Tak więc odejście od zasady równości społecznej jest tu jedynie pozorne.

Tabela 5. Opinie o słuszności przyznawania bonów kapitałowych wybranym grupom ludności

Czy należy przyznawać boni kapitałowe?	Odpowiedzi respondentów:			
	tak	tak, ale o niższej wartości	nie	trudno powiedzieć
Pracownikom przedsiębiorstw państwowych	84,5	6,5	3,7	4,9
Pracownikom sfery budżetowej	77,5	9,7	7,1	5,1
Księżom, zakonnikom	30,5	14,5	47,9	6,7
Prywatnym przedsiębiorcom	46,5	16,8	30,8	5,4
Skazanym za przestępstwa kryminalne	9,1	8,4	76,9	5,2
Niepełnoletnim	9,7	13,1	71,7	5,1
Rolnikom	60,3	15,3	18,6	5,5
Rencistom i emerytom	55,3	19,5	19,6	5,1
Gospodyniom domowym	55,4	15,2	23,5	5,3
Bezrobotnym	53,9	14,0	24,6	7,1

Pewna koncepcja pojawia się natomiast przy rozważaniu ewentualnego zróżnicowania wartości bonów w zależności od wieku subskrybenta. Za uprzywilejowaniem młodszych obywateli opowiada się 26,4% badanych, zaś za preferencjami dla starszych - 10,7%. Jednak większość (56%) przychyliła się do zachowania zasady równości. Co ciekawe, rozkład głosów dotyczących tej kwestii jest niemal całkowicie niezależny od wieku, a także innych cech społeczno-demograficznych respondentów.

Niezależnie od dotychczas relacjonowanych wyników, 64,7% respondentów ocenia pozytywnie koncepcję rozdania oby-

watelom bonów kapitałowych, przy czym niewiele ponad jedna czwarta (28,2%) uważa takie rozwiązanie za rzecz pożądaną, 36,5% sądzi, że jest to dopuszczalne, 8,1% - niewskazane, zaś 26,9% nie ma wyrobionego zdania w tej kwestii.

Podobne są przewidywania co do reakcji społeczeństwa na emisję bezpłatnych papierów wartościowych. Zaledwie co piąty obywatel (21,5%) uważa, że akt ten uzyska pełną aprobatę w naszym społeczeństwie, zdaniem 31,6% - że spotka się on ze zrozumieniem, 11,7% przewiduje nieufność, a 6,9% - obojętność. Wprawdzie niewielu ankietowanych (1,7%) jest przekonanych o niechętnym stosunku społeczeństwa do omawianej inicjatywy, ale jednocześnie ponad jedna czwarta respondentów (26,4%) nie zabiera głosu w tej sprawie.

Inaczej natomiast prezentują się deklaracje dotyczące własnych reakcji. Niemal co trzeci uczestnik badań (31,4%) odniósłby się do rozdziału bonów kapitałowych z aprobatą, reakcją ponad jednej trzeciej (36%) byłoby zrozumienie, 15,8% zachowałoby postawę obojętną, a 9,7% pozostałoby nieufnych. Osobistą niechęć do takich rozwiązań deklaruje 2,6% ankietowanych.

Największy sceptycyzm, jeśli chodzi o omawianą metodę prywatyzowania polskiej gospodarki, przejawiają praktycy biznesu, natomiast stosunkowo najbardziej entuzjastycznie odnoszą się do niej robotnicy wykwalifikowani i inteligenci.

Jest jeszcze kwestia formy emisji bonów: mniej więcej co trzeci ankietowany (35,4%) chciałby je otrzymać pod postacią dokumentu wystawianego na nazwisko, podobny odsetek (32%) opowiada się za zastosowaniem papierów wartościowych wystawionych na okaziciela, natomiast 26,8% chciałoby otrzymać indywidualne konto w banku. Taki rozkład opinii ujawnia niechęć znacznej części społeczeństwa do popularnych w innych krajach anonimowych form własności. W następstwie rodzi to pewną niekonsekwencję, bowiem jednocześnie ponad połowa badanych (57,1%) opowiada się za swobodnym handlem bonami (przeciw wypowiedziało się 14,8%). Co więcej, nie można się dopatrzeć istot-

nego związku między opinią o uczynieniu bonów towarem rynkowym a preferencjami dotyczącymi formy ich emisji.

W przypadku wprowadzenia swobodnego obrotu bonami połowa uczestników sondażu (49,9%) ograniczyłaby liczbę uprawnionych podmiotów wyłącznie do banków, zaś jedna czwarta (25,2%) przyznałaby te uprawnienia również kantorom. W sytuacji gdy banki są niemal powszechnie utożsamiane z własnością państwową, zaś kantory są sztandarowym przykładem prywatnych instytucji, taki wynik może świadczyć o chęci pozostawienia obrotu bonami kapitałowymi pod pełną kontrolą państwa. Niewykluczone jednak, że banki są tu rozumiane nie tyle jako reprezentanci interesów państwa, co raczej jako instytucje obdarzone zaufaniem.

Natomiast preferencje respondentów w kwestii metody ustalania wartości bonów rozłożyły się niemal równomiernie. Za jednorazowym ustaleniem wartości imiennej bonu opowiada się 28,5%, zaś 31,2% za ustaleniem przez ministra finansów wartości bonu pod koniec każdego roku (czyli powinien on być od momentu emisji formą akcji państwowej).

Jako przykład utrzymywania się w polskim społeczeństwie swoistej ksenofobi, można potraktować fakt, że zaledwie co siódmy uczestnik badań (16,8%) skłonny jest przyznać prawo do nabywania bonów kapitałowych cudzoziemcom, zaś znaczna większość (70,2%) uważa, że przywilejem tym powinni być objęci wyłącznie obywatele RP. Dzieje się tak w czasie, gdy powszechnie podnoszona jest konieczność większego udziału Zachodu w wyprowadzaniu Polski z gospodarczej zapaści.

Sposób wykorzystania bonów kapitałowych

Sprawą kluczową dla powodzenia procesu prywatyzacji jest sposób wykorzystania bonów kapitałowych (partycypacyjnych) przez obywateli. Największą grupę (33,4%) stanowią ci, którzy zamierzają potraktować je jako wartość samą w sobie,

czyli zachować i nie zamieniać na akcje. Jednocześnie 14,4% spośród nich skłonnych jest traktować bony jako zabezpieczenie na "czarną godzinę", zaś 19% - jako dobry sposób lokaty kapitału. Postawa całej tej grupy jest wyrazem pewnego zaufania do polityki finansowej państwa, jednak z punktu widzenia reformy systemu własności trudno ją nazwać korzystną.

Drugą - pod względem częstości wypowiedzi - grupę (29,2%) stanowią ci, którzy zamierzają wymienić bony na akcje prywatyzowanych przedsiębiorstw. Mała część tej grupy (6,2%) uczyniłaby to natychmiast, nabywając akcje, które już są na rynku. Większa część (17,4%) poczekalaby na akcje dobrych (renomowanych) przedsiębiorstw, natomiast 5,6% wstrzymałoby się z nabyciem akcji do czasu prywatyzowania przedsiębiorstwa, w którym są zatrudnieni. Cała ta grupa może stanowić zaplecze społeczne dla przemian struktury własnościowej i właśnie z niej powinni się wywodzić przyszli drobni i więksi akcjonariusze. Na marginesie można zauważyć niewielkie zainteresowanie pracowników wejściem w posiadanie papierów wartościowych własnego zakładu pracy. Podobny efekt miał miejsce w przypadku wyrażanej opinii o przyznaniu uprawnień do nabywania własności państwowej, kiedy to niewielki odsetek badanych (5,9%) opowiedział się za ograniczeniem kręgu ewentualnych akcjonariuszy do grona pracowników prywatyzowanych zakładów. Wskaźniki te mogą świadczyć o istnieniu niewielkiej bazy społecznej dla koncepcji zmiany struktury własności poprzez wprowadzenie akcjonariatu pracy.

Stosunkowo najmniejsza część ankietowanych (26,5%) skłonna jest zamienić bony kapitałowe na pieniądze, przy czym 15,4% uzyskaną sumę przeznaczyłoby na pokrycie bieżących potrzeb materialnych, zaś 11,1% spróbowałoby uzyskane ze sprzedaży pieniądze korzystniej ulokować (co stanowi tym samym deklarację ograniczonego zaufania do państwowych papierów wartościowych). Można oczekiwać, że ta ostatnia grupa wprawdzie nie wesprze aktywnie procesu prywatyzacji, ale jej zachowanie może okazać się korzystne z punktu widzenia tego procesu, ponieważ papiery wartościowe im przyznane trafią w niedługim czasie ponownie na rynek.

Duży wpływ na sposób wykorzystania bonów mają przewidywania dotyczące przyszłości kraju (tab.6). Przyszli akcjonariusze to najczęściej ci, którzy na przyszłość Polski patrzą z nadzieją. W grupie odnoszących się do niej z nadzieją, ale i z obawą przeważają zwolennicy wykorzystania bonów jako lokaty kapitału, zaś pesymiści skłonni są w niemal równym stopniu wyzbywać się papierów wartościowych, jak i trzymać je w pończosze.

Tabela 6. Wpływ stosunku do przyszłości kraju na wybór sposobu wykorzystania bonów kapitałowych w procentach

Sposób wykorzystania bonów kapitałowych	Stosunek do przyszłości kraju:		
	nadzieja	nadzieja i obawa	obawa
Lokata kapitału	31,6	34,0	33,6
Zamiana na akcje prywatyzowanych przedsiębiorstw	34,9	30,9	21,9
Sprzedaż	23,5	24,9	32,0
Brak zdania	10,0	10,2	12,5

Ewentualni akcjonariusze obecnych przedsiębiorstw państwowych (tab.5 aneksu) to przede wszystkim osoby młode (32,3% spośród respondentów, którzy nie ukończyli trzydziestego roku życia i 39,5% w grupie trzydziestolatków), z wyższym wykształceniem (57%), wywodzące się z grona inteligencji (50,9%) i ludzi biznesu (42,6%). Natomiast nabyciem akcji własnego przedsiębiorstwa najbardziej zainteresowani są urzędnicy (10,3%) i robotnicy wykwalifikowani (10,2%).

x

x

x

Reasumując: idea prywatyzacji gospodarki wyraźnie zyskuje popularność. Nie idzie z nią natomiast w parze niezbędne minimum wiedzy ekonomicznej, i tu właśnie w pierwszym rzędzie leży przyczyna niekonsekwencji i zahamowań w sposobie traktowania konkretnych zagadnień.

Jak można wnioskować z wyników badań, koncepcja zmian form własności - drogą powszechnego uwłaszczenia społeczeństwa poprzez przyznawanie bezpłatnych bądź odpłatnych symbolicznie bonów kapitałowych (partycypacyjnych) - jest zgodna ze społecznymi oczekiwaniami i stąd można się spodziewać przychylnego jej przyjęcia. Jednocześnie można przewidywać, że znaczna część społeczeństwa potraktuje bony kapitałowe wyłącznie jako źródło dodatkowego dochodu, umożliwiającego załatawanie dziur w domowym budżecie. Jednak stosunkowo duży jest odsetek tych, którzy wyrażają zainteresowanie wejściem w posiadanie cząstki państwowej własności.

W chwili obecnej, zgodnie z deklaracją, posiadaczami akcji jest zaledwie 0,5% ankietowanych, nieco więcej (1,5%) nabyło obligacje państwowe, 16% posiada bony oszczędnościowe PKO, a 17,8% - konta dewizowe. Dla porównania: pod koniec kwietnia³ 32% badanych za najpewniejszą formę lokaty kapitału uważało posiadanie nieruchomości, 24,8% - dolarów, 12,5% - kosztowności, a zaledwie 5% gotowe było zawierzyć swoje powodzenie materialne akcjom przedsiębiorstw.

Jak dotąd więc za najpewniejsze źródło korzyści uważa się posiadanie nieruchomości i walut obcych.

³ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia"(4) - przeprowadzony w dniach 20-24.04.1990 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1387).

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Stanowisko respondentów w sprawie prywatyzacji:		
	potrzebna	niepotrzebna	trudno powiedzieć
Ogółem	64,3	8,3	27,4
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	71,4	6,8	21,8
Kobiety	57,8	9,7	32,6
<u>Wiek</u>			
Do 29	71,6	6,0	22,5
30-39	69,2	8,3	22,5
40-49	65,4	12,2	22,4
50 lat i więcej	55,7	8,0	36,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	59,5	9,0	31,5
Miasto	67,0	7,9	25,1
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	55,3	8,2	36,5
Zasadnicze zawodowe	65,5	12,1	22,4
Średnie	75,2	5,7	19,1
Wyższe	82,4	6,6	11,0
<u>Sektor zatrudnienia</u>			
Uspołeczniony	59,1	9,7	31,2
Nie uspołeczniony	67,0	7,4	25,6
Niepracujący	75,9	5,9	18,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	72,4	9,5	18,1
Pozostali umysłowi	70,9	8,1	21,1
Pracownicy handlu i usług	70,1	10,4	19,4
Robotnicy wykwalifikowani	69,9	9,7	20,4
Robotnicy do prac prostych	53,2	11,3	35,5
Rolnicy indywidualni	54,6	6,7	38,7
Prywatni właściciele	91,5	0,0	8,5
Emeryci i renciści	54,5	7,2	38,3
Pozostali niepracujący	65,7	7,0	27,3

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Wiedza respondentów na temat sposobu i zasad prywatyzacji:			
	duża	fragmentaryczna	żadna	trudno powiedzieć
Ogółem	7,8	50,7	41,3	0,1
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	11,3	55,2	33,5	0,0
Kobiety	4,7	46,5	48,6	0,3
<u>Wiek</u>				
Do 29	7,5	52,7	39,8	0,0
30-39	8,5	57,3	33,9	0,3
40-49	11,0	52,0	37,0	0,0
50 lat i więcej	6,1	44,1	49,6	0,2
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	6,5	44,8	48,5	0,2
Miasto	8,6	54,1	37,2	0,1
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	3,1	41,2	55,6	0,1
Zasadnicze zawodowe	7,9	53,2	38,9	0,0
Średnie	14,0	61,5	24,3	0,3
Wyższe	17,6	68,1	14,3	0,0
<u>Sektor zatrudnienia</u>				
Uspołeczniiony	5,8	45,3	48,9	0,0
Nie uspołeczniiony	7,7	55,9	36,2	0,2
Niepracujący	16,5	54,1	28,8	0,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	14,7	68,1	17,2	0,0
Pozostali umysłowi	9,4	64,6	25,6	0,4
Pracownicy handlu i usług	9,7	56,7	33,6	0,0
Robotnicy wykwalifikowani	7,6	57,8	34,6	0,0
Robotnicy do prac prostych	2,8	41,8	55,3	0,0
Rolnicy indywidualni	3,1	41,7	55,2	0,0
Prywatni właściciele	31,9	53,2	14,9	0,0
Emeryci i renciści	4,3	38,6	56,7	0,4
Pozostali niepracujący	6,4	44,2	49,4	0,0

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Uprawnieni do nabywania własności państwowej:			
	wszyscy mieszkańcy kraju	tylko pracownicy gospodarki uspołecznionej	wyłącznie pracownicy prywatyzowanych przedsiębiorstw	trudno powiedzieć
Ogółem	69,9	6,3	5,9	17,9
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	71,9	6,8	6,4	14,9
Kobiety	68,1	5,8	5,4	20,7
<u>Wiek</u>				
Do 29	73,6	6,9	4,5	15,0
30-39	74,3	6,2	6,8	12,7
40-49	68,7	4,9	8,1	18,3
50 lat i więcej	65,0	6,6	5,1	23,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	71,5	3,4	5,2	20,0
Miasto	69,1	7,9	6,3	16,7
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	64,8	5,2	4,9	25,0
Zasadnicze zawodowe	70,5	7,0	7,0	15,5
Średnie	75,4	6,5	7,3	10,9
Wyższe	83,5	11,0	3,3	2,2
<u>Sektor zatrudnienia</u>				
Uspołeczniony	65,8	7,7	5,8	20,7
Nie uspołeczniony	73,8	4,3	5,5	16,4
Niepracujący	72,8	7,7	7,7	11,8
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	74,1	12,1	6,0	7,8
Pozostali umysłowi	76,7	5,4	7,2	10,8
Pracownicy handlu i usług	75,4	8,2	5,2	11,2
Robotnicy wykwalifikowani	71,0	9,7	7,5	11,8
Robotnicy do prac prostych	66,7	5,7	3,5	24,1
Rolnicy indywidualni	64,4	2,5	6,7	26,4
Prywatni właściciele	87,0	4,3	2,2	6,5
Emeryci i renciści	59,7	5,8	5,8	28,8
Pozostali niepracujący	72,5	4,7	4,7	18,1

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Zasięg uprawnionych do otrzymania akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw		
	rozdanie wszystkim obywatelom	wprowadzenie pewnych ograniczeń	trudno powiedzieć
Ogółem	32,4	44,6	23,0
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	33,1	47,1	19,8
Kobiety	31,8	42,2	26,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	34,4	46,2	19,3
30-39	32,5	49,4	18,2
40-49	29,0	49,0	22,0
50 lat i więcej	32,4	38,1	29,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	36,4	38,1	25,4
Miasto	30,3	48,3	21,7
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	34,7	36,2	29,1
Zasadnicze zawodowe	30,8	47,3	22,0
Średnie	31,3	52,6	16,1
Wyższe	24,4	64,4	11,1
<u>Sektor zatrudnienia</u>			
Uspołeczniony	34,9	40,8	24,3
Nie uspołeczniony	31,5	46,0	22,6
Niepracujący	24,9	55,6	19,5
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	25,0	57,8	17,2
Pozostali umysłowi	30,8	53,8	15,4
Pracownicy handlu i usług	36,6	45,0	18,3
Robotnicy wykwalifikowani	35,5	45,7	18,8
Robotnicy do prac prostych	31,2	31,9	36,9
Rolnicy indywidualni	38,9	33,3	27,8
Prywatni właściciele	19,1	70,2	10,6
Emeryci i renciści	31,3	35,6	33,1
Pozostali niepracujący	31,4	50,0	18,6

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Sposób wykorzystania bonów kapitałowych:							
	zachowa- nie na czarną godzinę	zachowa- nie w ce- lu naby- cia akcji dobrego przedsię- biorstwa	zachowa- nie w ce- lu naby- cia akcji dobrego przedsię- biorstwa	natych- miastowa zamiana na akcje	zamiana na akcje własnego przedsię- biorstwa	sprzedaż w celu za- spokojenia bieżących potrzeb	sprzedaż w celu ulokowa- nia pie- niędzy	trudno powie- dzieć
Ogółem	14,4	19,0	17,4	6,2	5,6	15,4	11,1	11,0
<u>Płeć</u>								
Mężczyźni	10,3	18,0	20,8	9,3	6,7	12,6	10,5	11,8
Kobiety	18,2	19,9	14,1	3,4	4,6	18,1	11,6	10,2
<u>Wiek</u>								
Do 29	6,0	20,0	22,1	6,0	4,2	18,5	14,0	9,3
30-39	9,3	20,2	20,2	8,3	9,0	11,6	11,9	9,6
40-49	10,2	22,4	17,1	6,1	6,5	18,4	9,0	10,2
50 lat i więcej	25,3	15,9	12,5	4,9	3,6	14,7	9,6	13,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>								
Wieś	15,9	21,1	12,1	5,2	5,2	17,0	11,2	12,3
Miasto	13,5	17,8	20,3	6,8	5,8	14,6	11,0	10,1
<u>Wykształcenie</u>								
Podstawowe	21,8	18,0	10,2	3,8	3,0	18,3	10,9	14,1
Zasadnicze zawodowe	9,1	21,6	16,1	8,2	7,9	15,2	12,2	9,7
Średnie	7,7	18,8	26,3	7,5	8,0	12,9	10,6	8,2
Wyższe	5,5	17,6	38,5	12,1	6,6	5,5	11,0	3,3
<u>Sektor zatrudnienia</u>								
Uspołeczniiony	16,5	17,9	14,2	5,0	5,1	20,0	9,4	12,1
Nie uspołeczniiony	13,2	19,8	18,7	6,8	5,5	12,2	12,2	11,6
Niepracujący	9,4	20,6	25,9	9,4	8,2	8,2	14,1	4,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>								
Inteligencja	6,0	19,0	32,8	12,1	6,0	12,1	6,9	5,2
Pozostali umysłowi	5,4	20,6	24,7	5,8	10,3	14,3	12,6	6,3
Pracownicy handlu i usług	13,4	23,1	14,2	5,2	9,0	12,7	9,0	13,4
Robotnicy wykwalifikowani	8,6	24,7	15,6	9,1	10,2	12,4	11,8	7,5
Robotnicy do prac prostych	16,2	16,2	14,1	4,2	6,3	19,7	6,3	16,9
Rolnicy indywidualni	16,0	19,6	11,0	5,5	1,8	16,0	14,7	15,3
Prywatni właściciele	4,3	21,3	27,7	14,9	0,0	6,4	12,8	12,8
Emeryci i renciści	32,0	12,2	10,4	4,7	1,1	15,8	10,4	13,3
Pozostali niepracujący	11,0	16,9	19,8	2,9	1,7	22,1	15,7	9,9